

Ҳажга тайёргарлик

12:25 / 25.06.2022 1965

Айтайлик, Аллоҳ имкон бериб, ҳажга боришга қарор қилдингиз, тайёргарликни нимадан бошлаш керак?

Кўплар йўлда керакли мол-дунё, кийим-кечак ва бошқа ашёлар ҳақида ўйлай бошлайди. Бу мутлақо нотўғри. Энг кераклиси, ҳаж ибодатини яхшилаб тушуниб олиш. Чунки ҳаж ибодати бир умрли сафар ва ибодат ҳисобланади, яъни умрда бир марта бериладиган имкониятдир. Қанчалаб мол-дунё, вақт, куч-қувват сарфланса-ю, нотўғри ибодат қилинса, ҳамма ҳаракат пучга чиқади. Бундан нима фойда?!

Шунинг

учун ҳам ҳаж қилмоқчи бўлган ҳар бир киши энг аввало, бу ибодатнинг йўл-йўриғини яхшилаб ўрганиб олиши лозим. Китобларимизда бу масалага катта эътибор берилган. Ҳаж қилувчи киши ҳар қанча катта олим бўлса ҳам, ёнида ҳаж арконларини баён қилувчи бир китобни олиб ҳажга борсин, деб тавсия қилинган. Аммо ҳаж қилувчи оддий киши бўлса, ўзига бир олимни устоз тутсин.

Ҳаж сафарига отланишдан олдин ўз гуноҳларига астойдил тавба қилиши лозим ва зарурдир. Ҳаж сафаридан асл мақсад гуноҳларга тавба қилишдир. Бирор банданинг ҳаққи тавба қилувчининг зиммасида қолмаслиги тавбанинг қабул бўлиш шартидир. Агар бир инсон бирор кишига жисмоний ёки молиявий нуқсон етказган бўлса, уни адо қилиши,

ундан кечирим сўраши ва рози қилиши лозим. Агар бирор кишидан қарздор бўлса, уни қайтариб бериши, агар ўзида бирор кишининг омонати бўлса, уни ўз эгасига қайтариши даркордир. Бу ишларни амалга оширгандан кейин фикру хаёлини бир жойга қўйиб, қайта гуноҳ қилмасликка астойдил тавба қилиши лозимдир. Булардан кейин қилинган тавбани қабул бўлишига умид кўпроқдир.

Ҳаж сафарига отланган киши яна нималарга эътибор бериши керак? Аввало, аҳли-аёли ва яқин кишиларини тақвога буюрсин. Яъни, Аллоҳнинг амрларига бўйсуниб, қайтарганларидан қайтишга чорласин. Қилаётган ҳаж ибодатидан Аллоҳнинг розилигини ва охиратининг ободлигини кўзласин. Дунё ва унинг зийнатларини, риёкорлик, ном чиқариш, фахрланиш каби нарсаларни зинҳор хаёлига келтирмасин. Акс ҳолда, барча қилган саъй-ҳаракатлари беҳуда кетади.

Ҳаж сафари билан овора бўлиб, бошқа ибодатларга эътиборсизлик қилмасин. Айниқса, намозга эҳтиёт бўлсин, чунки намознинг зарурлиги ҳаждан ҳам эътиборлидир. Сафар чоғида доимо Аллоҳни зикр этсин, дуо қилсин, истиффор айтсин. Қуръони Каримни кўпроқ тиловат қилсин. Тилини бўлмағур гаплардан, беҳуда сўзлардан, ёлғон, ғийбат, чақимчилик, сўкиш каби бузуқликлардан тийсин. Қўлидан келганча одамларга яхшилик қилиш пайдан бўлсин.

Ўтган уламоларимизнинг энг муҳим насиҳатларидан бири шуки, ҳожилар ҳаж давомида қалбни машғул қилиб, хаёлни олиб қочувчи тижоратдан холи бўлишлари керак. Ўзларини хор тутсинлар, зебу зийнатга эътибор бермасинлар. Пайғамбаримиз алайҳиссалом шундай қилганлар. У зоти бобаракот муборак ҳадисларидан бирида шундай марҳамат қилганлар: **«Аллоҳ таоло ҳожиларни кўрсатиб фаришталарига мақтанади: «Бандаларимга қаранглар! Турли жойлардан хору зор бўлиб ҳузуримга келдилар. Сизлар гувоҳ бўлинглар, мен уларнинг гуноҳларини кечдим», дейди».**

Ҳаж сафарига чиқувчига тавсиялар

Муборак ҳаж сафарига тайёргарлик кўраётган кишига ҳаж китобларида қуйидаги кўрсатмалар берилади:

1. Ҳаж сафарига отланувчи киши ўзидан кўнгли ранжиган кишиларнинг кўнгилларини овлаши, уларни рози қилиши зарур;
2. Одамлар билан муомалани тўғрилаши;
3. Бирор кишига зулм қилган бўлса, ундан кечирим сўраши;
4. Бирор кишининг молини ноҳақ еб қўйган бўлса, уни ўзига ёки меросхўрларига қайтариб бериши;
5. Барча қилган гуноҳларига астойдил тавба қилиши;

6. Ота-онасини рози қилиб сафар қилиши;
7. Бола-чақаларини хотиржам қилиб сафар қилиши;
8. Қарзларини адо қилиб сафарга чиқиши;
9. Солиҳ кишилар билан сафар қилиши;
10. Ҳажнинг фарз ва вожиб масалаларини яхшилаб ўрганиб олиши;
11. Ўзи билан Ҳаж китобини олиши;
12. Сафарга тижорат мақсадларини аралаштирмай, холис ибодат мақсадида сафар қилиши;
13. Риё ва шуҳратпарастликдан ўзини йироқ тутиши;
14. Сафар давомида ўзини хокисор ва тавозе билан тутиши;
15. Зарурий нарсаларни сотиб олиш чоғида сотувчи билан ҳаддан зиёд тортишмаслиги;
16. Ҳаж сафари давомида пул сарфлашда хасислик қилмаслиги;
17. Шерикларига сарф-харажат қилиш тўғри келиб қолса, мамнуният билан уларга сарф қилиши;
18. Уйдан чиқиб кетаётган вақтида садақа қилиши;
19. Сафар давомида ҳожатманд одамларга сарф қиламан деб ўзи билан ортиқча маблағ олиши;
20. Икки ракат намоз ўқиб йўлга чиқиши;
21. Уйдан чиқиб кетаётган пайтда одамлар билан қўл бериб сўрашиб, улардан ҳаққига дуо қилиб туришларини сўраши;
22. Бошқаларнинг ҳам ҳаж қилишга кетаётган кишидан дуо қилишини сўрашлари;
23. Кузатувчи ҳам, сафарга кетувчи ҳам ўз дуоларини ўқишлари;
24. Сафар дуосини ўқиши;
25. Сафар давомида қаерга тушсалар, ўша жойда икки ракат намоз ўқиб олиши (мустаҳаб);
26. Сафар давомида Аллоҳ таолонинг зикрини қилиб, ота-онаси, фарзандлари ва барча мусулмонлар ҳаққига дуо қилиши;
27. Сафар давомида тортишиш, дилозорлик ва тилозорлик каби нарсалардан сақланиши;
28. Барчага ҳалимлик билан, хушмуомалада бўлиши;
29. Беш вақт намозни имкони борича жамоат билан адо қилиши;
30. Намозларни ўз вақтида адо қилиши;
31. Суннати равотибларни иложи борича тарқ қилмаслиги.

Уйдан чиқиш

Ҳажга отланган кишининг уйдан чиқиб кетаётган пайтда икки ракат сафар намозини ўқиб олиши суннатдир.

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلَسَ لَوْلَا لَوْ سَرَّ لَأَقَّ: لَأَقُّوْهُ لَعَلَّ يَضْرِبَ أَدْقَمَنْ بَعْدَ مَطْمَلٍ لِنَع

«رَفَّسَ لَأَدِيْرِي نِيْحٌ مُّهِدْنَعِ أُمُّعْكَرِي نِيْتَعْكَرُ نَمَلَا ضَفَاوَلَهَ أَيْلَعُ دَبَعَفَلَا خَامٌ».

Мутъим ибн Миқдом розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Сафарга чиқувчи одам хонадони аҳлига сафар олдидан ўқиладиган икки ракат намоздан афзалроқ нарса қолдирмабди» («Канзул-Уммол»).

«Баъзи асҳобларимиз: «Сафар намозининг биринчи ракатига Фотиҳадан кейин Кафирун сурасини, иккинчи ракатига Ихлос сурасини зам қилиш мустаҳабдир», дейишган. Баъзилар эса: «Биринчи ракатга Фотиҳа сурасидан кейин Фалақ сурасини, иккинчи ракатга Нас сурасини зам қилади», дейишган. Салом бергандан кейин «Оятал Курсий» ўқилади. Ривоятларда «Ким уйдан чиқишидан олдин «Оятал курсий»ни ўқиса, то уйига қайтгунича бирор мусибатга дучор бўлмайди», дейилган. Қурайш сурасини ўқиш ҳам мустаҳабдир. Абул Ҳасан Қазвиний раҳматуллоҳи алайҳнинг айтишларича, у «ҳар бир ёмонликдан омонликдир».

Сафари енгил ва осон ўтиши учун хожи уйдан чиқиш вақтида қуйидаги дуони ўқиса, Аллоҳ таоло уни шайтондан ва турли бало-қазолардан асрайди.

نَمَلَسُو هِيْلَعِ هَلَلَا يَلِصُّ بِبِنَا جَرَحَ أَمٌ: تَلَأَقُ، أَعْنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ مَلَسٌ مُنَعُ
الْوَهَلَلَا يَلَعُ تَلَكَّوْتَهَلَلَا مَسَبٌ: لَأَقُ فَعَاءُ مَسَلَلَا يَلَعُ فَرَطَ عَفَرُ الْطَقِ يَتِيْبُ
وَإِلْمَطَأُ وَآلَزَأُ وَآلَزَأُ وَآلَضَأُ وَآلَضَأُ نَأُ كَبُ دُوعُ أَيُّنِ مَلَلَلَا يَلَلَابُ الْوُوقِ الْوَلَوَحُ
دُوَادُ وَبُأ هَاوَرُ. «يَلَعُ لَعُجِي وَآلَعُجُ أَوُ، وَآلْمَطَأُ

Умму Салама розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллоллоху алайҳи васаллам уйимдан қачон чиқсалар нигоҳларини осмонга қаратиб: «Бисмиллаҳи таваккалту алаллоҳ вала ҳавла вала қуввата илла биллаҳ. Аллоҳумма инний аъзузу бика ан азилла ва узолла ав азилла ав узалла ав азлима ав узлама ав ажҳала ав южҳала алайя», дер эдилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Маъноси: «Аллоҳга таваккал қилиб, Унинг номи билан чиқаман. Гуноҳдан сақланишга бўлган қувват ҳам, тоат қилишга бўлган тоқат ҳам фақат Аллоҳдандир. Эй Роббим, адашишдан ёки адаштирилишдан, тойилишдан ёки тойилтирилишдан, зулм қилишдан ёки мазлум бўлишдан, жоҳиллик қилишдан ёки менга жоҳиллик қилинишидан Ўзингдан паноҳ сўрайман».

لَأَقُ أَرَفَسَ دَارَأُ إِدِإِ مَلَسُو هِيْلَعِ هَلَلَا يَلِصُّ بِبِنَا نَأُكٌ: لَأَقُ هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ يَلَعُ نَعُ
دَمَحُ أ هَاوَرُ. «رِيْسَأُ كَبُ وَ، لُوحُ أ كَبُ وَ، لُوصُ أ كَبُ مَلَلَلَا»

Алий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам сафар қилмоқчи бўлсалар:

«Аллоҳумма бика асулу ва бика аҳулу ва бика асиру» дер эдилар»

Аҳмад ривоят қилган.

Маъноси: Аллоҳим ҳиммат ва ҳафсала ила етиб боришга, гуноҳлардан тийилишга ва сафар қилишга Сендан мадад сўрайман.
«Мўминнинг умр сафари» китобидан